

вечерње НОВОСТИ

Za IMR nude 1,1 milijardu dinara

Odluku će doneti odbor poverilaca. Prethodno "Lili drogerije" davale 354 miliona

KONZORCIJUM - "Instituta za izgradnju grada" i "Hempro" AD ponudio je 1,1 milijardu dinara za kupovinu "Industrije motora Rakovica" u stečaju, kao pravnog lica. Da li će IMR ovog puta dobiti novog vlasnika, odlučiće odbor poverilaca, pošto je kompanija procenjena na 2,9 milijardi, a ponuđeno je manje od polovine te vrednosti, obelodanila je u ponedeljak Agencija za licenciranje stečajnih upravnika ALSU.

Fabrika IMR u beogradskoj Rakovici ima objekte ukupne površine od 75.000 kvadrata, koji se prostiru na zemljištu od 20 hektara. Reč je o poslovnom kompleksu od 47 objekata, među kojima je i sedam povezanih hala sa 15 objekata i sedam magacina. IMR ima i dva izdvojena kompleksa u Čajetini, a na prodaju se nudi i celokupna oprema fabrike i "Institut IMR", kao i postojeća potraživanja.

Prošla prodaja, u maju, proglašena je neuspešnom. Tada je jedina ponuda, kao odgovor na obaveštenje koje je stečajni upravnik IMR poslao na adrese 30 firmi - potencijalnih partnera, stigao od "Lili drogerija". Međutim, o toj ponudi, od svega 354 miliona dinara, odbor poverilaca nije se ni izjašnjavao, pa je prodaja proglašena neuspešnom. Ponuda "Hempra" i "Instituta" je mnogo izdašnija i naslućuje se da bi poverioci mogli da je prihvate.

Pogotovo što je većinski vlasnik "Hempra" biznismen Zvonko Gobeljić, koji je prethodno kupio Fabriku poljoprivrednih mašina iz Boljevca, koja je pod njegovim vlasništvom uspela da ustane iz pepela. Da li će imati priliku da slično uradi u IMR, odlučiće poverioci.

I ŠLJIVOVICA

U imovinu Industrije motora Rakovica spadaju i samački hotel i upravna zgrada u Rakovici, ali i izdvojeni proizvodni kompleks u zlatiborskom selu Šljivovica, odnosno kompleks na lokaciji Ljubiš. Fabrika je u stečaju od 4. aprila 2017. godine.

"Ranisan" i "ranitidin" povučeni iz apoteka

Zbog sumnje u kvalitet supstance koju sadrže, stopirana prodaja dva medikamenta. Upozorenje o njihovoj mogućoj štetnosti izdala Evropska agencija za lekove

LEKOVI za želudac "ranitidin" i "ranisan" povlače se sa tržišta u Srbiji, ali i u drugim zemljama, prema preporuci Evropske agencije za lekove (EMA), zbog sumnje u neispravnost aktivne supstance ranitidin, proizvođača Saraca Laboratories Ltd. Proverama u Evropi ustanovljeno je da ova supstanca sadrži N-nitrozodimetilamin (NDMA), koji može da bude kancerogen.

Dva proizvođača - "Hemofarm" i "Aktavis", obavestila su Agenciju za lekove i medicinska sredstva Srbije da dobrovoljno povlače sa tržišta lekove koji sadrže ranitidin. Obe farmaceutske kuće kao razlog su navele sumnju u kvalitet aktivne supstance, proizvođača Saraca Laboratories, koji pogone ima u Indiji.

"Aktavis" povlači 46 serija "ranisana" od 150 miligrama, a tri serije su, prema informacijama iz ove farmaceutske kuće, blokirane u magacinu "Aktavisa", odnosno neće se distribuirati. "Hemofarm" povlači čak 467 serija "ranitidina" u različitim oblicima i dozama. Ove kompanije su od svih u lancu snabdevanja lekovima koji imaju medikamente iz serija koje se povlače tražile da preostale količine vrate.

- Kod nas pacijenti masovno samostalno uzimaju "ranitidin" i "ranisan", mada ovaj drugi polako "pada u zaborav", a mnogi i po preporuci farmaceuta i lekara specijalista - kaže, za "Novosti", dr Nevenka Dimitrijević, specijalista opšte medicine, predsednik Sekcije opšte medicine Srpskog lekarskog društva. - Oni se pogrešno preporučuju za zaštitu sluzokože želuca, a za to efikasni mogu da budu samo blokatori protonske pumpe. "Ranisan" odavno ne propisujemo, više nije ni na listi lekova koje pokriva zdravstveno osiguranje. Koristimo ga samo u akutnim stanjima, kad pacijent ima tegobe za koje sumnjamo da su posledica oštećenja sluznice želuca, i dajemo ga u infuziji da "pokrijemo" pacijenta dok ne stigne do bolnice, ali to je veoma retko.

Na štetnost ovih lekova, posebno kad se uzimaju na svoju ruku, lekari su i ranije upozoravali zbog mogućih neželjenih efekata, ali kako kaže dr Dimitrijević, pacijenti piju šta oni hoće.

Sada je Evropska agencija za lekove (EMA), na zahtev Evropske komisije, započela proveru lekova koji sadrže aktivnu supstancu ranitidin, nakon što su ispitivanja pokazala da neki od lekova sa aktivnom supstancom ranitidin sadrže nečistoću NDMA. EMA će, kako se navodi u ovoj agenciji, proučiti podatke, kako bi procenila da li su bolesnici koji koriste ranitidin pod bilo kakvim rizikom od NDMA, i obavestiće javnost čim informacije budu dostupne.

Ovi lekovi povlače se i sa tržišta BiH. Uvoznici su povukli i 57 serija lekova "ranitidin" i "ranisan" koji su bili na tržištu u Crnoj Gori.

KANCEROGENI SASTOJAK

SPORNI N-nitrozodimetilamin je organsko jedinjenje koje se klasifikuje kao verovatni humani kancerogen, odnosno supstanca koja bi mogla uzrokovati rak. Ta klasifikacija izvedena je na osnovu ispitivanja na životinjama. On može biti prisutan i u hrani i vodi. Ne očekuje se, ipak, da može da izazove rak kada se unosi u vrlo malim količinama, ali to se na naučnom nivou još ispituje.

Danas

Za celu deceniju plata porasla za 50 evra

Od svih ekonomskih pokazatelja u našoj zemlji široj populaciji najvažnija je visina plate. Verovatno je to i razlog zašto se u kampanjama političara na centralnom mestu nalaze obećanja o prosečnoj plati.

Kod nas je recimo od 2016. godine aktuelno obećanje o plati od 500 evra koje se iz godine u godinu prolongira da bismo stigli do poslednjeg obećanja da će tih 500 evra biti u decembru ove godine zbog čega je najverovatnije i pomereno povećanje plata u javnom sektoru sa uobičajenog januara sledeće godine na novembar tekuće. Međutim, dobro je pogledati kako su se u poslednjih 18 godina, od 2001. godine, kretale plate i gde se nalazimo u odnosu na uporedive zemlje iz regiona

Centralne i Istočne Evrope.

Nemanja Vuksanović i Aleksandra Anić sa Ekonomskog fakulteta u Beogradu napravili su analizu kretanja plata u Srbiji, kao i uticaj dohodaka na nejednakost s obzirom da smo po DŽini koeficijentu na vrhu evropskih zemalja po nejednakosti. Pre skoro dve decenije, 2001. godine prosečna plata iznosila je 5.840 dinara ili oko 100 evra. Prosečna neto plata u 2018. godini bila je 49.650 dinara što je povećanje od čak 8,5 puta. Međutim, ako hoćemo da vidimo koliko je zaista porasla kupovna moć te plate moramo da uračunamo efekat inflacije, nakon kog ispada da je prosečna neto zarada u Srbiji za 18 godina povećana za svega 152 odsto ili za blizu dve decenije tek oko 2,5 puta.

Autori razdvajaju dva perioda u kretanju plata. Prvi je od 2001. godine do izbijanja krize 2008. godine i u tom periodu prosečna realna plata je povećana za ukupno 155 odsto. U periodu nakon izbijanja krize, od 2009. do prošle godine za kada su uzeti poslednji podaci prosečna plata je rasla godišnje manje od jedan odsto, odnosno imali smo stagnaciju.

Ako gledamo plate izražene u evrima, koji ne odražava samo kretanje zarada već i deviznog kursa, prosečna plata je u periodu 2001. do 2018. godine porasla za 4,3 puta, što je duplo više od realnog rasta plata u dinarima. Na brži rast zarada u evrima od rasta realnih zarada naročito je

uticalo snažno realno jačanje dinara tokom perioda od 2001. do 2002. godine i od 2005. do 2008. godine.

Tako je u tom pretkriznom periodu od 2001. do 2008. godine prosečna plata u evrima porasla za 3,8 puta, a u poslednjih deset godina prosečne neto zarade u evrima su povećane za oko 25 odsto. Drugim rečima, prosečna plata je sa 370 evra u 2008. godini porasla za svega 50 evra do 2018. godine. Ipak, u 2019. godini autori ovog rada procenjuju da će prosečna plata dostići 470 evra, što je godišnji rast jednak rastu plata u prethodnoj deceniji.

Ako uporedimo plate u Srbiji sa platama u regionu Centralne i Istočne Evrope otkrićemo da se po nominalnom iznosu plate u evrima (iz 2018. godine) iza Srbije nalaze samo Albanija i Severna Makedonija, dok ako uzmemo u obzir razlike u cenama između zemalja iza nas se nalazi samo Albanija, mada je doduše razlika u odnosu na razvijenije zemlje manja.

Najmanju prosečnu neto platu u 2018. imali su Albanci sa svega 387 evra i građani Severne Makedonije 390 evra. Prosečna plata u Srbiji bila je 420 evra, BiH 449 evra i Bugarskoj 457 evra. Ostale zemlje su iznad magične granice do 500 evra. Prosečna plata u Crnoj Gori iznosila je 511 evra, Mađarskoj 635, a Rumuniji 656 evra. Hrvati su zarađivali 802 evra, a najveću prosečnu platu u CIE imali su Estonci 1.062 evra. Poređenja radi prosečna neto plata u Nemačkoj u 2018. iznosila je 2.270 evra. U maju ove godine prosečna zarada u Srbiji je dostigla 470 evra, ali to nije bilo dovoljno da prestigne BiH, u kojoj je bila 473 evra, i Crnu Goru, koja je na 513 evra.

Domaća privreda preopterećena sivom ekonomijom

Fiskalna zahvatanja u Srbiji nešto su niža nego u regionu a još niža u odnosu na zapadne zemlje, čak je i poreski miks relativno dobro izbalansiran, ali to ipak nije dovoljno stimulatивно da bi obezbedio značajniji rast BDP-a i veće investicije pogotovu iz domaćih resursa, slažu se stručnjaci
privrednici. Stevanović30. septembra 2019. 18.00 Izmenjeno: 18.01

Našu ekonomiju previše opterećuje siva zona poslovanja, parafiskalni nameti, nepredvidivost i nedoslednost administracije, a država još ne pokazuje nameru da se suoči sa tim problemima.

Država	Porezi i doprinosi na zarade	PDV	Porez na dobit
Bugarska	52	20	10
Češka	78	21	19
Hrvatska	67	25	18
Mađarska	79	27	9
S.Makedonija	48	18	10
Rumunija	75	19	16
Slovačka	78	20	21
Slovenija	78	22	19
CIE Prosek	69	22	15
Srbija	62	20	15
Nemačka	97	19	30

– Paradoks je da zemlje sa najnižim poreskim stopama u regionu, Srbija, Bugarska i Rumunija, imaju istovremeno najveći procenjeni udeo sive ekonomije, kreće se oko i iznad 30 odsto. Istovremeno, Nemačka, na primer, ima visoke poreze ali joj je „siva zona“ svedena na nekih 15 procenata. To ukazuje da bez vladavine prava, jačanja institucija i pravnog sistema ne bi moglo da računaju na ozbiljniji privredni rast. Međutim, kod nas reforma Poreske uprave, koja je ključna u tom segmentu, još nije sprovedena i uprkos nekim pomacima, opterećuje je nedovoljan nivo institucionalne nezavisnosti, nedovoljan broj inspektora, čak dvostruko manje od standarda, a od

2003. ima i značajno manje zaposlenih – kaže za Danas Nikola Altiparmakov, član Fiskalnog saveta.

On dodaje da čak ni kvazifiskalni nameti nisu presudni. Podseća da smo pre tri godine imali ukidanje više od stotinu raznih taksi i naknada, pa se ništa značajnije nije promenilo u privrednom ambijentu.

– Zapravo, nije problematično pravo, na primer, lokalnih samouprava da odluče o naplati neke takse, to se radi i u razvijenim zemljama, već je potreban sistem da se one primenjuju na objektivna način – objašnjava Altiparmakov.

On je ukazao i da privredni rast Srbije čitavu deceniju zaostaje za uporedivim zemljama istočne Evrope, a glavni razlog za to je nedostatak investicija, pre svega domaćih. Procenio je da svake godine izostane bar 1,5 milijardi evra ulaganja, a pri tom je oko tri puta veći nedostatak domaćih investicija u odnosu na nedostatak javnih.

Prema rečima Jurija Bajeca, profesora Ekonomskog fakulteta u Beogradu, tačno je da su stimulatívni porezi, pre svega na dobit koji kod nas iznosi 15 odsto, dok u razvijenim zemljama dostiže i 30 procenta, ali ističe da to nije jedini motiv za ulaganja.

– Naročito kod stranih investitora, opredeljujući su razni popusti i olakšice koje dobijaju bilo od države za razna fiskalna oslobađanja ili subvencije po broju zaposlenih, bilo od lokalnih samouprava kroz dodelu zemljišta ili infrastrukture. Pogodna je i najava da će se smanjiti nameti na zarade, iako još stoji zamerka za to što zahvatanja iz tog dela nisu progresivna. Međutim, razlozi da neko uđe u investiciju daleko su kompleksniji i privrednik će prvo da procenjuje sigurnost ulaganja, koliko je pravnim mehanizmima njegov kapital zaštićen a potom ceni i brzinu kojom će dobiti razne dozvole i saglasnosti, odnosno koliko će mu vremena biti potrebno da pokrene investiciju – kaže Bajec.

On naglašava činjenicu da se sa mnogo manje problema suočavaju strane kompanije, dok domaći privrednici imaju daleko više primedbi i zahteva prema državnoj upravi.

– Nezavisno od poreskih stopa, domaće firme se daleko teže bore sa administrativnim preprekama, teže dobijaju subvencije ili pogodnosti koje lokalne samouprave gotovo po automatizmu dodeljuju strancima i generalno tvrde da nisu u istom položaju sa kompanijama koje dolaze izvana. Zato je funkcionisanje institucija i vladavina prava daleko važnija za podizanje investicionog ciklusa, a jedan od pokazatelja je i to da se veliki novac koji kroz doznake dolazi srpskim domaćinstvima uglavnom troši van privrede – zaključuje Bajec.

Privrednici potvrđuju da poreske stope nisu preterano visoke, a da im u prilog ide i to što su unapred poznate.

– Mnogo je veći problem sa parafiskalnim nametima, njih je mnogo, u zbiru su previsoka stavka koja jako mnogo utiče na predvidivost poslovanja. Vi nikad ne znate šta će vam stići u ponedeljak, kakav nalog za plaćanje od raznih inspekcija ili institucija. Uz to, privredi ne pogoduje ni potcenjen kurs evra, što blokira izvoz i pogoduje samo uvoznikom lobiju. Ali, u najvećoj meri privrednike Srbije pogađa to što u poslednjih 20 godina sve što ključno utiče na poslovanje zavisi od nečije volje a ne od ekonomskih parametara. Tako je nečija volja nizak kurs, nečija volja je da li će se uvesti neka taksa ili ne, a takva klima ne dozvoljava da se domaća privreda razmahne, da planira sa izvesnošću niti da investira i bude sigurna u svoj ulog – kaže za Danas jedan od privrednika koji „zbog mogućih problema“, nije želeo da mu se pominje ime, što takođe govori o poslovnom ambijentu zemlje.

Dobar miks

„Poreski ‘miks’ zakona dobro je podešen za Srbiju ali je i opravdana najava da se za jedan procenat smanje porezi i doprinosi na zarade, jer u budžetu ima dovoljno prostora za taj potez koji bi trebalo da utiče na povećanje zaposlenosti. Međutim, za smanjenje PDV-a ili poreza na dobit, za sada nema jačih argumenata“, kaže Nikola Altiparmakov.

Mali akcionari neće se pridružiti dosadašnjim partnerima u ponudi za preuzimanje hrvatskog konditora

Šaranović nastavlja pohod na akcije Kraša

Skupština malih akcionara Kraš ESOP odlučila je danas da ne učestvuje u zajedničkoj ponudi preuzimanja te konditorske kompanije sa Mesnom industrijom “Braća Pivac”, iako se doskoro verovalo da dva najveća deoničara imaju dogovoren zajednički nastup.

To znači da se trgovanje akcijama na Zagrebačkoj berzi i dalje dinamično nastavlja a glavni kupac svih slobodnih udela je srpski biznismen Nebojša Šaranović, odnosno njegova kiparska firma Kappa Star Limited. Ona je u protekle tri nedelje uspela da od početne nule dostigne oko 20 odsto vlasništva u Krašu i pri tom podigne cenu sa oko 380 kuna, koliko se plaćalo početkom meseca, na preko hiljadu.

Podsetimo, “stampedo” na Zagrebačkoj berzi krenuo je nekoliko dana pre nego što su iz MI “Braća Pivac”, sa 30,73 odsto udela u Krašu, objavili nameru da dostave ponudu za preuzimanje slobodnih akcija, uz očekivanje da će im se pridružiti drugi po veličini suvlasnik, Kraš ESOP koji čine zaposleni čiji je ukupan udeo 18,45 odsto.

Iako Pivec i Kraš ESOP nemaju potrebnu većinu, njima se kao najvećim deoničarima pripisuju glasovi koje nosi vlasništvo nad pet odsto akcija same kompanije, na osnovu čega su jedini članovi uprave preduzeća. Pivci su istovremeno saopštili i da će ukoliko ne bude zajedničkog nastupa, ponudu dostaviti samostalno, ali je onda počelo ubrzo trgovanje i dizanje cene u čemu oni, zbog objavljene namere nisu mogli da učestvuju.

Ali, s obzirom na utrostručenu cenu koje su akcije Kraša dostigle na berzi, puitanje je da li će sada imati dovoljno nova za planirano preuzimanje. S druge strane, Šaranović je do sada već uložio blizu 50 miliona evra i malo je verovatno da je u takvu “akciju” krenuo bez dobro pripremljenog plana, tim pre što postoji logična pretpostavka da bi tom akvizicijom, ukoliko do nje dođe, mogao da efektom sinergije dodatno poboljša položaj i nove i svojih konditorskih firmi, Jafe i Baninija.

FISKALNI SAVET OŠTRO OCENIO REBALANS BUDŽETA "Nešto ste uradili prvi put od 2014, ali ste i drastično uvećavali već velike rashode"

Fiskalni savet jutros je objavio opsežni dokument u kome je ocenio rebalans budžeta za 2019. godinu i zaključio da se dodatno povećavaju rashodi budžetskih korisnika. Kako navode u prvoj

rečenici, rebalansom budžeta predviđeno je da se do kraja godine potroši sav višak sredstava koji je tokom 2019. ostvaren u budžetu. Prvi put još od 2014. godine.

Dalje navode da se rebalansom predviđa prihvatljiv nivo budžetskog deficita od približno 0,5 odsto BDP, ali da su mere koje uvećavaju budžetske rashode uglavnom problematične.

Takođe da je rebalansom planiran porast investicija u putnu infrastrukturu za 13 milijardi dinara, ali da nije izvesno da će se ovi rashodi ostvariti po planu. Novčana pomoć penzionerima od 5.000 dinara nije dobra mera socijalne politike, upozorili su u Fiskalnom savetu.

Ovo telo kaže da je rebalansom predviđeno dodatno uvećanje (za 10 milijardi dinara) za opremanje vojske i policije, kao i da su to već neuobičajeno visoki rashodi.

"Usvajanja Zakona o konverziji švajcarskih kredita u aprilu 2019. donelo je veliki i, ocenjujemo, neopravdan budžetski trošak od devet milijardi dinara", stoji u oceni.

Ističu da je ekonomski najštetnija mera koju donosi predloženi rebalans je preveliko povećanje zarada u opštoj državi u rasponu od osam do 15 odsto, kao i da se pogoršava struktura zarada u opštoj državi jer se njihovo povećanje po različitim ministarstvima ponovo sprovodi mimo objektivnih parametara.

Fiskalni savet u Oceni predloženog rebalansa odgovora na dva pitanja. Prvo, da li je opravdano da se rebalansom budžeta dodatno povećaju javni rashodi i pređe iz fiskalnog suficita (koji bi se desio bez novih rashoda) u mali deficit?

Drugo, da li su nova sredstva iskorišćena za ekonomski opravdane namene? "Naše analize pokazuju da je pod određenim uslovima prihvatljivo da se višak sredstava u budžetu ove godine potroši", navodi se u saopštenju.

Javni dug Srbije smanjen je na nešto iznad 50 odsto BDP-a i zemlji ne preči više neposredna opasnost od izbijanja krize javnog duga - ali zato, dodaju, privredni rast u 2019. podbacuje.

"Zbog toga bi bilo u redu da se raspoloživa budžetska sredstva potroše, pre svega, za efikasan podsticaj privrednom rastu. Glavni problem predloženog rebalansa, međutim, je to što samo četvrtina novih sredstava ide na takve mere, tj. na izgradnju infrastrukture, pitanje je da li će se i to potrošiti, a novi rashodi Republike najvećim delom odlaze na neproduktivne namene", ocenjuju u Savetu.

Od predviđenih novih mera, ekonomski i fiskalno najneodgovornije je, smatraju preterano povećanje zarada u opštoj državi koje će u proseku premašiti 9,5 procenata i biti znatno veće od ostvarenog privrednog rasta, kaže se u saopštenju FS.

Vlada je predložila Narodnoj skupštini za usvajanje rebalans budžeta Republike koju će predstavnici ove institucije sutra predstaviti u Narodnoj skupštini, na sednici Odbora za finansije, republički budžet i kontrolu trošenja javnih sredstava.

Fiskalni savet je, istovremeno, pripremio i analizu "Fiskalna i ekonomska kretanja u 2019. i strateške preporuke za budžet 2020. godine", koju će predstaviti zajedno sa ocenom rebalansa na konferenciji za medije u četvrtak 3. oktobra.

TV N1/Fonet

Fiskalci „bez pardona“: Povećanje plata – NEODRŽIVO

Fiskalni savet objavio je svoju ocenu rebalansa državnog budžeta u kojoj se kao ekonomski najštetnija mera izdvaja „preveliko povećanja zarada u rasponu od osam do 15 odsto“ i dodaje da je povećanje kakvo se planira „neutemeljeno u privrednom rastu“ i time „fiskalno neodrživo i neodgovorno“.

„Efekat ove mere, zapravo je minimalan u 2019. godini, jer će se uvećane zarade isplatiti samo u jednom mesecu (decembru), ali će zato u 2020. koštati državu 12 puta više i predstavljati ograman i trajan fiskalni teret“, ocenio je Fiskalni savet.

U dokumentu koji je Fiskalni savet dostavio medijima naglašava se da je povećanje plata u opštoj državi opravdano, ali u meri u kojoj raste privredna aktivnost, „čega se Vlada već drugu godinu ne pridržava“, jer su budžetom za ovu godinu plate već povećane u proseku za devet odsto, iako će privredna aktivnost rasti od pet do 5,5 odsto.

Fiskalni savet je ocenio i da novčana pomoć penzionerima od 5.000 dinara nije dobra mera socijalne politike.

Kao ekonomski najbolja strana rebalansa izdvojen je porast investicija u putnu infrastrukturu za 13 milijardi dinara, ali se dodaje da nije izvesno da će se ti rashodi ostvariti prema planu.

Savet je naglasio da je Zakon o konverziji švajcarskih kredita doneo neopravdani budžetski trošak od devet milijardi dinara, kao i da se rebalansom predviđa dodatno uvećanje za 10 milijardi dinara za već neuobičajeno visoke rashode za opremanje vojske i policije.

Bilo je očekivano da posle osetnijeg rasta u prethodne dve godine rashodi u toj oblasti počnu da opadaju i time otvore prostor za druga važna kapitalna ulaganja, ocenio je Fiskalni savet.

Nezaposlenost u evrozoni pala na 7,4 odsto u avgustu, najniže za 11 godina

Stopa nezaposlenosti u evrozoni pala je u avgustu na 7,4 odsto, na najniži nivo u poslednjih jedanaest godina, od maja 2008, saopštio je Evropski statistički biro, Eurostat.

Stopa je niža od one koju su predvideli analitičari finansijskog servisa Faktset koji su očekivali 7,5 odsto, isto kao i u julu.

To je dobra vest za evrozonu gde privredni rast usporava kao posledica trgovinskih tenzija koje izazivaju SAD i neizvesnostima oko Bregzita, predviđenog za 31. oktobar.

Od kada je u septembru 2016. stopa nezaposlenosti pala ispod simboličnog praga od 10 odsto nezaposlenost u zemljama koje koriste evro stalno pada.

Na vrhuncu dužničke krize dostigla je rekordnih 12,1 odsto u aprilu, maju i junu 2013. godine.

Nemačka je zemlja evrozone koja je imala najnižu nezaposlenost u avgustu od 3,1 odsto. Na drugom kraju je Grčka sa najvišom stopom od 17 odsto u junu, što je poslednja raspoloživa cifra, a sledi Španija sa 13,8 odsto.

U ukupnoj EU, svih 28 zemalja, stopa nezaposlenosti je u avgustu bila 6,2 odsto, u slabom padu u odnosu na juli (6,3 odsto).

Žene u biznisu - zbog čega ih je manje i kako ih osnažiti

Oko 30 odsto firmi u Srbiji je u vlasništvu žena. Prema dosadašnjim istraživanjima ženskom preduzetništvu daju se manje šanse, nego kada su u pitanju preduzeća koja su u vlasništvu muškaraca.

Zbog čega je manje žena u biznisu i kako ih osnažiti, za Info biz govorila je Violeta Jovanović iz Naleda.

Naled često organizuje radionice za osnaživanje žena u biznisu. Kako funkcionišu radionice?

"Nedavno je održana 5. tkačka kolonija u Somboru koja je jedan od načina da pomognemo ženama koje se bave rukotvorinama da svoje veštine unaprede, da budu prepoznate kao

stvaralački deo društva i da se proizvodi koje one izrađuju plasiraju, pre svega da se koriste kao poslovni pokloni koje koriste privreda i institucije. Takvi programi su potrebni i za obrazovane i poslovne žene. Uradili smo analizu sredstava koja se bespovratno dodeljuju na republičkim i lokalnim konkursima. Tu smo uočili veliki disbalans. Od sredstava koja se dodele, četiri idu firmama koje su u vlasništvu muškaraca, a jedna firmama u vlasništvu žene. Konkurs je jednako otvoren za sve, ali nisu isti uslovi, jer se na konkursima favorizuju velike firme koje su izvoznici, koje se bave proizvodnjom i na kraju koje mogu da polože sredstvo garancije. Mi smo i u tom delu radili u izmenama Zakona o katastru prošle godine uneli smo jednu važnu odredbu koju smo dugo zagovarali, a to je da se vrši automatski upis vlasništva nad nepokretnostima koje su stečene u braku", kaže Jovanović.

Koliko su žene uspešne u biznisima koje pokrenu i koliko je uošte žena u biznisu?

"Upravo sprovedena anketa USAID-a pokazala je da su veoma uspešne, da su najuspešnije kao vlasnice firmi i da tu postižu uspehe bolje od muškaraca. Ti rezultati kažu da su nešto manje uspešne kao menadžeri. Oko 30 odsto firmi u Srbiji je u vlasništvu žena, što nije loše, ali mi zagovaramo da se to popravi, pre svega kroz davanje boljih prilika", kaže ona.

Često se priča o osnaživanju žena. Šta je država uradila po tom pitanju? Koliko je naše društvo spremno da ozbiljno shvati tu temu?

"O temi se dosta priča i to je dobro, ali ono što nedostaje su konkretnije mere za podršku. Tu imamo set predloga za državu, neke same sprovodimo. Pomenuli smo programe za žene na selu.

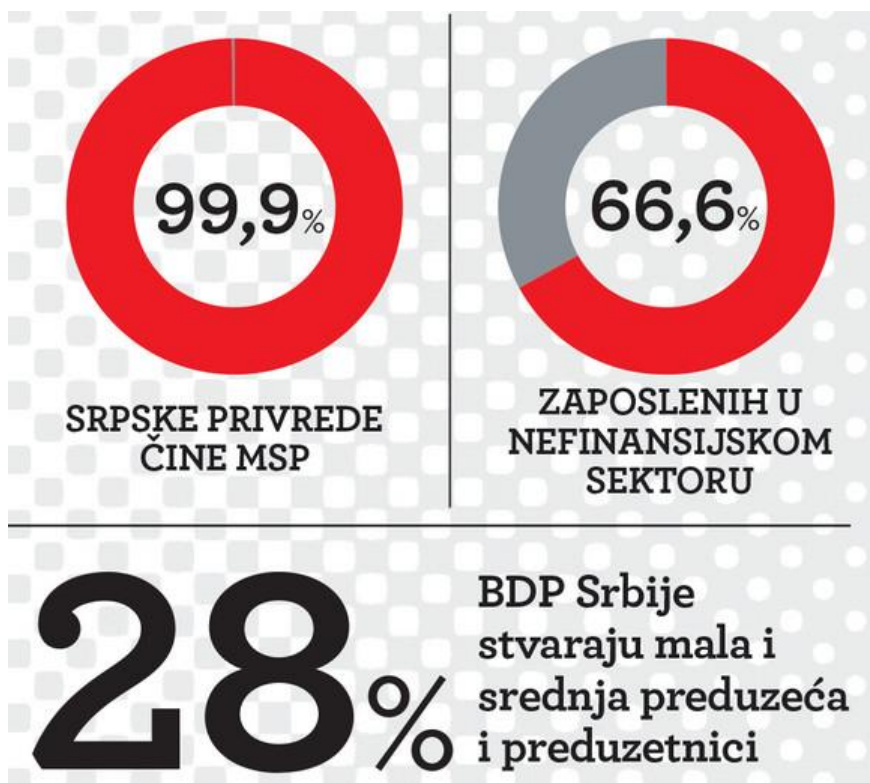
Kada su žene na poziciji u pitanju tu sprovodimo obuke koje im pomažu da steknu dodatne veštine", kaže Violeta Jovanović

KAKO DA TRADICIONALNA FIRMA POSTANE MODERNA Privredna komora pokrenula nove programe za unapređenje biznisa

Privredna komora Srbije sa partnerima realizuje Program podrške digitalnoj transformaciji u nameri da pomogne malim i srednjim preduzećima da, uz podršku sertifikovanih konsultanata, uspešno transformišu tradicionalne poslovne modele.

Primena digitalnih alata i efikasan proces digitalne transformacije ključ su uspešnog poslovanja i jačanja konkurentnosti kompanija na globalnom tržištu, upravo zato je Privredna komora Srbije otvorila javni poziv i sve zainteresovane firme mogu da konkurišu.

- Digitalna transformacija neophodna je kako bi firme uspešno internacionalizovale poslovanje i povećale izvoz, ali i poboljšale interne procese i ojačale na domaćem tržištu. Važno je istaći da su napori Srbije na ovom polju prepoznali i najviši zvaničnici Evropske unije. To potvrđuje nedavna izjava nemačke kancelarke Angele Merkel, koja je tokom zvanične posete premijerke Ane Brnabić i delegacije Srbije Berlinu ocenila da naša zemlja prednjači po pitanju digitalizacije,

što je dobar signal mladim ljudima - istakao je Predrag Nikolić, direktor Centra za digitalnu transformaciju PKS.

Digitalna transformacija ne znači nužno uvođenje novog softvera i hardvera, već je to promena svesti o načinu poslovanja, dodaje Nikolić i podseća da je Centar, u saradnji sa Nemačkom organizacijom za međunarodnu saradnju (GIZ) i Razvojnoum agencijom Srbije (RAS), u okviru Programa podrške digitalnoj transformaciji mikro, malih i srednjih preduzeća 2019 - 2020. raspisao novi javni poziv za kompanije.

- Izabrane kompanije imaju mogućnost da dobiju besplatne ekspertske analize od sertifikovanih konsultanata, sa ključnim oblastima koje treba unaprediti. Sledeći korak je razvoj i implementacija digitalne strategije sa ciljem podizanja konkurentnosti kroz unapređenje poslovnih procesa, ponude proizvoda i usluga, komunikacije sa potencijalnim i aktuelnim kupcima, efikasnije planiranje finansiranja, podizanje profitabilnosti, marketinških i promotivnih aktivnosti - objasnio je Nikolić.

Izradu i implementaciju digitalne strategije sufinansira Razvojnoum agencija Srbije do 50 odsto ukupnih troškova, maksimalno do 600.000 dinara.

U okviru Centra za digitalnu transformaciju PKS do sada je edukovano i sertifikovano 45 konsultanata u oblasti poslovnih modela i procesa, e-trgovine, e-marketinga i društvenih mreža, IT zaštite i bezbednosti podataka u skladu sa GDPR uredbom.

Kompanije zainteresovane za učešće u programu prijavljuju se onlajn i popunjavaju upitnik o trenutnom stanju digitalizacije, a dobijeni podaci biće polazna tačka konsultantima tačku za izradu Ekspertske analize. Za manje od godinu dana postajanja kroz program Centra za digitalnu transformaciju prošlo je oko 100 preduzeća.

Platforma za bolju konkurentnost

Uz podršku PKS u Vrdniku je 25. i 26. septembra održana prva Digitalna akademija Evrokomora (Eurochambres). Dvodnevni skup okupio je eksperte privrednih komora, članica evropske asocijacije komora, u oblasti digitalizacije, sa ciljem kreiranja prvog Eurochambres digitalnog alata, koji je ujedno i podrška kompanijama da digitalizuju i unaprede poslovanje.

- Cilj nam je da definišemo mapu puta i kreiramo zajedničku platformu koja će pomoći tradicionalnim biznis modelima da se modernizuju i kompanijama da budu konkurentnije. Digitalna transformacija nam je zajednički izazov - rekao je Marko Čadež, predsednik PKS i predsednik Odbora za digitalizaciju Evrokomora.

O TROŠKU DRŽAVE: Više od 3. 500 advokata na usluzi građanima

Siromašni građani i žrtve određenih krivičnih dela od danas imaju pravo na svog advokata, kojeg će za njih plaćati država

Siromašni građani i žrtve određenih krivičnih dela od danas imaju pravo na svog advokata, kojeg će za njih plaćati država, pošto je počela primena dugoočekivanog Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći.

Do danas 3. 572 advokata iz cele Srbije (regionalnih advokatskih komora) prijavilo se za pružanje ovog vida pravne pomoći na listu Advokatske komore Srbije (AKS), rečeno je Tanjugu u toj komori.

Prijava na listu nije oročena i uvek može biti ažurirana, poručuju iz AKS.

Zakon je opredelio tri kategorije građana koji imaju pravo na besplatnog advokata, a to su pre svega oni koji primaju socijalnu pomoć ili dečiji dodatak.

U drugoj kategoriji su građani čija su primanja tolika da bi spala na nivo potreba za socijalnom pomoći ili dečijim dodatkom kada bi sami angažovali i plaćali advokata.

Treća grupa korisnika nije opredeljena finansijskim statusom, već oni pravo na besplatnu pravnu pomoć dobijaju kao "ranjive grupe".

Zakon je definisao 13 takvih grupa među kojima su deca, invalidi, žrtve porodičnog nasilja, žrtve trgovine ljudima, organizovanog kriminala, terorizma, azilanti, izbeglice, građani sa upitnom poslovnom sposobnošću...

Pomoćnik ministra pravde Čedomir Backović opisao je kako će izgledati traženje i dobijanje besplatne pravne pomoći za građane u praksi.

"Tražilac besplatne pravne pomoći ide u opštinu (jedinicu lokalne samouprave) i obraća se službeniku koji obrađuje zahteve za pružanje besplatne pravne pomoći. Službenik je pravnik koji je dobio akreditaciju Ministarstva pravde da je prošao neophodnu obuku za postupanje u ovim slučajevima", naveo je Backović.

Obuku je do sada prošlo oko 300 službenika opština i oni će utvrđivati da li i ko ispunjava uslove za dobijanje besplatne pravne pomoći.

Kada utvrde da tražilac ima pravo na besplatnu pravnu pomoć, službenik će ga uputiti ili u jedinicu službu lokalne samouprave za pružanje besplatne pravne pomoći ili kod advokata, u zavisnosti od konkretnog slučaja.

"U uputu će pisati ime i adresa advokata, od kojeg će tražilac dobiti besplatnu pravnu pomoć koja ide na teret lokalne samouprave, odnosno države", naveo je Backović.

Rok u kome mora da se odluči o zahtevu za besplatnu pravnu pomoć je osam dana, a u hitnim slučajevima tri dana, što, kako je naveo pomoćnik ministra, ne znači da se zahtevi neće rešavati odmah.

Dokazi koje će građani podnositi prilikom zahteva su potvrda da se prima: socijalna pomoć, dečiji dodatak, plata ili ukupna imovina.

Kada su u pitanju zaštićene grupe, službenik će iz zahteva tražioca videti prirodu problema zbog koje traži besplatnu pravnu pomoć i utvrditi da li građanin ima pravo na nju, a u slučajevima diskriminacije i azila službenik će građane upućivati na nevladine organizacije, ukazao je pomoćnik ministra.

Ako je u pitanju besplatna pravna podrška - za razliku od pomoći (koju pružaju samo advokati), službenik može građanina da uputi na razne nevladine organizacije, kod javnog beležnika, medijatora.

Da li građaninu treba pravna podrška ili pomoć određuje to - da li sporna situacija zahteva učešće suda, jer pred sudom postupaju samo advokati, koji su jedini ovlašćeni za pružanje besplatne pravne pomoći.

Ako je u pitanju samo davanje informacija, popunjavanje formulara ili pravni savet onda podršku može da pruži civilni sektor, javni beležnici, medijatori.

Predsednik Advokatske komore Beograd Jugoslav Tintor kaže da ovaj vid pravne pomoći jeste besplatan za građane, ali nije besplatna za advokate.

"Advokatima će se njihov rad plaćati po tarifi koju odredi država u konsultacijama sa advokaturom koje su još u toku", ukazao je Tintor.

Iako se još uvek ne zna koliko građana ima pravo na besplatnu pravnu pomoć, niti koliko njih će podneti zahtev za ostvarivanje tog prava, Tintor je istakao da advokatura ima spremnu logistiku i dobar odziv advokata.

Napomenuo je da će se advokati za besplatnu pravnu pomoć birati uređenim sistemom kol centra Advokatske komore, poput onog koji godinu dana funkcioniše za postavljanje branilaca po službenoj dužnosti.

“Sistem kol centra će biti primenjen i u sistemu pružanja besplatne pravne pomoći, jer je to jedini način da se otkloni uzrok potencijalne korupcije, a ovaj predlog naišao je i na podršku ministarke pravde. Na ovaj način se vidi broj dodeljenih predmeta, kome su dodeljeni, šestomesečni i godišnji presek koji omogućava praćenje sistema i lociranje eventualnih problema”, naglasio je Tintor.

U Ministarstvu pravde koje će voditi Registar pružalaca besplatne pravne pomoći i besplatne pravne podrške biti javno dostupan na njegovom sajtu, a pretraživanje će biti moguće prema grupi pružalaca.

Kada su u pitanju sredstva za plaćanje naknada, kažu da su za ovu godinu obezbeđena sredstva za početak primene zakona, jer se ne očekuje refundacija troškova.

Zakonom je definisano da troškove besplatne pravne pomoći finansira jedinica lokalne samouprave u iznosu od 50 odsto, a preostalih 50 odsto finansira se iz republickog Budžeta, tako što se vrši refundacija sredstava jedinici lokalne samouprave po izvršenom postupku.

Za 2020. godinu, planirana su sredstva u skladu sa analizom izrađena tokom pisanja zakona, a Zakonom o budžetu za 2020. godinu biće preciziran iznos sredstava koja će biti namenjena za besplatnu pravnu pomoć.

DRŽAVA PONOVO PRODAJE DUGOVE BANAKA U STEČAJU Na listi osam banaka sa ukupno 770 miliona evra potraživanja

Agencija za osiguranje depozita kao stečajni upravnik ponudila je na ustupanje uz naknadu portfelj nominalne vrednosti veće od milijardu evra koji čine potraživanja osam banaka u stečaju a u istu svrhu u ime i za račun Republike Srbije ponuđena su i potraživanja prema pravnim licima čija je nominalna vrednost 772,7 miliona evra, objavljeno je danas.

Najveće ponuđeno je potraživanje Beobanke a.d. u stečaju koje iznosi 355,5 miliona evra, sledi Nova Agrobanka ad u stečaju sa 196,8 miliona evra potraživanja, PB Agrobanka ad u stečaju - 136,3 miliona evra a 131,7 miliona evra su nominalno vredna potraživanja Privredne banke ad Beograd u stečaju.

Rok za podnošenje neobavezujućih ponuda je 2. decembar

U ovom paketu su potraživanja Univerzal banka ad u stečaju vredna 99 miliona evra, Razvojne banke Vojvodine nominalno vredna 89,9 miliona evra, Jugobanke ad u stečaju vredna 22,6 miliona evra i Beogradske banke ad u stečaju koja su nominalno vredna 17,1 milion evra.

Sva potraživanja ponuđena na ustupanje uz naknadu su prema pravnim licima.

Zainteresovani za preuzimanje ovih potraživanja imaju priliku da izjavu o zainteresovanosti podnesu do 8. novembra a posle zaključivanja ugovora o poverljivosti podataka biće u prilici da dobiju prvi komplet tenderske dokumentacije.

Rok za podnošenje neobavezujućih ponuda je 2. decembar, a Agencija će posle evaluiranja obavestiti podnosioca da li su ostvarili pravo da učestvuju u Fazi podnošenja obavezujućih ponuda.

Ukoliko otkupe drugi komplet tenderske dokumentacije zainteresovanima će biti dostupan detaljan pregled portfelja potraživanja kao i detaljna traka sa podacima, a biće u prilici da im bude dostupna i soba sa podacima.